

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

50. szám.

Debrecen, 1929 december 14.

DEBRECENI

PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A kollégium jövője.

A mult heti számban rámutattam arra, hogy a kollégium jövedelmeit fokozni, kiadásait csökkenteni nem lehetetlen ugyan, de nagyobb eredményekkel nem járhat. Viszont a segítség sürgős. Lehet, hogy másnak lesz más, jobb gondolata is, de én a feltétlenül szükséges orvoslást a gazdasági adminisztráció gyökeres rekonstrukciójától várom.

A felmerült bajoknak legnagyobb részben ott van a magyarázata, hogy minden elhatározás nagyon lassan és nehézkesen megy, a felelősség teljes megosztásával.

Tessék elgondolni, hogyan megy a kollégium anyagi ügyeiben a döntés. Tegyük fel, hogy október hónap elején, amikor a gazdasági év kezdődik, valami ellentét támad a kollégium és a haszonbérelője közt. Tegyük fel, hogy az előkészítő bizottságok gyorsan végeznek és a gazdasági tanács még október hónap folyamán meghozza a határozatát. Ez esetleg szótöbbséggel alakul ki. November elején oda kerül az ügy az igazgatótanács gazdasági albizottsága elé. Ez — sajnos — rendszeren csak az utolsó percekben kapja kézhez a gazdasági tanács jegyzőkönyveit s alig van ideje alaposabban foglalkozni a kérdéssel. Most ez meghozza a maga javaslatát, mely esetleg a gazdasági tanács határozatától különböző. Pár nap múlva megy az ügy az igazgatótanács plénuma elé, ott ismét tárgyalás, határozathozatal, végleges javaslat az egyházkerületi gyűlés elé. A kerületi közgyűlés november végén van s tehát a legjobb esetben két hónap múlva van döntés. De könnyen megtörténhetik — sőt többnyire úgy történik —, hogy a végleges döntés csak a következő közgyűlésen lehet, vagyis nem két, hanem nyolc hónap múlva. Világos, hogy már ebben magában nagy nehézség van. Hiszen igen sokszor gyors intézkedésre volna szükség.

De ettől eltekintve, az is előfordul, hogy a tényállás nem egészen ugyanúgy adatik elő a különböző fórumok előtt. Nem rosszakaratból, hanem mert valóban jelentős változások történnek az alatt, míg egyik fórumtól a másikhoz

kerül az ügy. Meg azért is, mert az egyik referens talán szigorúbb felfogású, mint a másik, az egyik talán inkább hajlandó a gazdasági nehézségek mérlegelésére, mint a másik. Amellett itt is, ott is, mindenütt, szavazattöbbség dönt s talán egészen jelentéktelen többség. Jól emlékezhetünk esetekre, amikor életbevágó fontosságú kérdésekben majdnem az elnökség döntése vált szükségessé. Olyan esetre is, mikor a közgyűlés elnöksége a szavazatok egyenlően megosztása folytán felhívta a közgyűlés tagjait, hogy vegyenek részt még a szavazásban, mert az elnökség nem veheti magára a döntés nagy felelősségét. Ebből is látszik, hogy a felelősség súlya valójában csak akkor válik erősen érezhetővé, amikor a döntés az egyesre nehezül. Azok, akik a szavazásban részt vesznek, még nem érzik azt olyan nagy mértékben.

Mindenek felett pedig szomorúan nagy papirosfogyasztás mutatkozik. A gazdasági tanács egyes bizottságai részletes hosszú jegyzőkönyvekben teszik az előterjesztéseket. Ezeket bemásolják a gazdasági tanács jegyzőkönyvébe. — Azután az albizottság, az igazgatótanács, az egyházkerület jegyzőkönyvezése következik. Ebből is, abból is kikerülhet a határozat az érdekeltek kezébe. Emlékezhetünk olyan esetre, amikor a gazdasági tanács határozatáról írt jegyzőkönyv szolgált legfőbb érvelő a kollégiummal perben álló fél javára, holott a felsőbb hatóságok más álláspontot foglaltak el.

Azt hiszem, felényi vagy negyedrésznyi irással jobban lehetne igazgatni, kivált ha a véglegesen döntő határozatok gyorsabban kialakulhatnának.

A gyorsabb döntésnek megfelelő eszköze azonban semmiesetre sem lehet az, amit néhány-szor megkíséreltek, hogy ugyanis az elnökség mellé állított külön bizottságok hozzanak az egyházkerület nevében határozatot. Mert ez csak a különben is nagyszámú fórumok szaporítását jelenti.

Tudom, hogy az autonomia mindig jár bizonyos nehézkességgel. De ez a komplikált, sokszoros bizottságokon keresztül jártatása az ügyek intézésének, amint az ügyek intézésének

lassúságát, úgy másrészt a felelősség teljes megoszlását vonja maga után.

Merni kell több bizalommal lenni az intézkedésre jogosultak iránt. Ezen az úton lehet olcsóbbá és eredményesebbé tenni az adminisztrációt, megnövelni a felelősséget és ezzel biztosítani a jobb gazdálkodást, ami a költségvetés megjavulását szükségképp maga után vonja.

„Más.“

Hazánk nyilvános szobrai között, egyike a legsikerültebbeknek, a nyíregyházi Bessenyeyszobor.

Aki Bessenyei Györgynek életét, műveit közelebbről ismeri, tudhatja jól, hogy szemlélődni, filozofálni szerető lélek volt.

Éppen ezért Kallós Ede szobrászunk gondolkozó, tépelődő testőr alakjában örökítette meg Bessenyeit. Tekintete a messzeségben révedez. Kezét ajkára teszi s úgy tekint előre.

A vármegye régi urai, a vármegyeháza előtti téren helyeztették el a szobrot s arcát Tiszabercel községe felé fordították. Gondolták magukban: Hadd tekintsen szülőfaluja felé!

Az elmúlt évben azonban, a vármegye jelenlegi vezetői áttelepítették a szobrot a Széchenyi térre, azon egyszerű okból, hogy a hősök szobrát állítsák Bessenyei szobra helyére.

Most aztán a mi vitéz, nagyemlékű Bessenyei Györgyünk szobra, nem annyira Tiszabercel felé, mint inkább a pénzügyi palotára tekint. Mintha csak mondaná: Drága feleim! Nagypipájú magyarjaim! Ne terheljétek úgy le közadókkal az én népemet, mert nagyon félek, hogy pusztulásnak indul törzsökömnek faja..... Más!

*

Győr városában törvényhatósági közgyűlést tartottak nem régen. Ezen a közgyűlésen a karok és a rendek hazafias aggodalommal vettek tudomást arról az állítólagos támadásról, amely a katholicizmust érte egy felelős állásban levő református egyházi tényező részéről..... (L. Pesti Hírlap, 1929 okt. 9. sz.)

A közgyűlés aztán idevonatkozólag abban állapodott meg, miszerint tekintettel arra, hogy a Magyar Kálvin Szövetség legutóbbi határozata kimondotta, miszerint a reformátusság zöme nem azonosítja magát az elhangzott támadásokkal és a felekezeti béke útján jár, — tehát ez idő szerint nem tartja szükségesnek, hogy különösebb államhatalmi beavatkozást kérjen.

Amikor ezen sorokat elolvastam, régi kedves hangok csendültek meg füleimben. Régi jó pataki és debreceni professzorok hangjai, akik némely napon, bizonyos ifjúkori tévedések, bal lépések idején így szóltak hozzám: Hát már itt tartunk, Imre fiam!?

Ezt mondom én is illő tisztelettel a győri örvényhatósági bizottság illusztris tagjainak:

Hát már itt tartunk drága, szerelmetes honfitársaim! ?..... Más!

*

Az 1912. év nyarán — egy napon — akaratlanul is, nagy kanállal ebédeltem.

Egyik jónevű délvidéki honatyánk ugyanis, nevenapja alkalmából, a saját kastélyába hívta meg a környéken élő polgártársakat faj-, nyelv- és felekezeti különbség nélkül.

Mint egyetlenegy ottan élő református papnak, természetesen nekem is ott kellett lennem.

Jól emlékszem még ma is erre a névnapra. A kastély előtt négy hatalmas asztal volt megterítve. Az első asztal mellett ültek a szerbek, a másodiknál a románok, a harmadiknál a németek, a negyediknél a magyarok.

A pohárköszöntők négy nyelven csendültek fel ama finom jó verseci borok mellett.

Mikor a hangulat emelkedőben volt, a szerb atyafiak átjöttek hozzánk, magyarokhoz. Jól is tették. Hiszen mi, tősgyökeres magyar reformátusok, alig ültünk négyen-öten az asztalnál.

Szóval, egyszerre csak azt vettem észre, hogy egy öreg és egy fiatal szerb pópa között tűnődöm a haza sorsa felett.

A társalgás azzal kezdődött, hogy az idősebb szerb kolléga ócsárolni kezdte a szomszédasztalnál ülő németajkú róm. kath. plébánost.

Én aztán, mint afféle szerény szolgálja az anyaszentegyháznak, kérlelni, csitítani kezdtem berzenkedő öreg kollégámat.

— Mit! ? — szólt az én öreg szerb kollégám —, magának mint művelt református papnak tudnia kell, hogy mi nem azért haragszunk a róm. kath. plébánosra, mert róm. kath. plébános, hanem azért, mert ama Bécsből irányított jezsuita szellemnek az exponense.

— Nézze kedves jó kollégám — válaszoltam én is —, a hatalom Bécsben van. Hagyjuk ezeket a dolgokat.

— Hát mi nem hagyjuk — mondá a szerb kolléga —. A szerb nem tűr. Inkább háborút kezdünk, de nem tűrünk!.....

Hallottam aztán erősebb, cibrább hangokat is. Ezeket azonban elhallgatom.

De azt már nem hallgathatom el, hogy a világháború után tizenegy esztendővel, nálunk magyaroknál csaknem agyonkövezik, éppen a mi tiszántúli egyházkerületünk sok- és nagyérdemű püspökét, tisztán azért, mert néha napján komoly hangon figyelmeztet a jezsuitizmus térhódításaira.

Hiszen nem úgy beszélnek ám más helyeken a jezsuita szellemről, mint minálunk.

Hát van azon megbotránkozni való, hogy egy-egy csapat szerény, egyszerű református lelkipásztor összeül egyszer Hódmezővásárhelyen, másszor Miskolcon a lelkészegyesület illusztris elnökével, hogy némi eszmecsere folytasson egyházi ügyeinkről, bajainkról s szegény széttépett hazánk jövődjéről?

Hiszen nem a felekezeti egyoldalúság, avagy elfogultság beszél ezeken a helyeken a mi püspökünk ajakán, hanem a hazáját féltő, világot járt, nagyműveltségű magyar ember, aki tudja jól, hogy a bizantinizmus és a jezsuitizmus összekülönbözése esetén bizony-bizony már nem azok az egyszerű konferenciázgató magyar református lelkipásztorok, hanem a bomba és az ekrazit beszélnek egyedül..... Más!

Közel két éve már annak, hogy községünk uccáit, néma, sötét éjszakákon a villanyfény világítja meg.

Természetesen, mint afféle falusi lelkipásztor, igyekszem megfigyelni, hogy vajjon miféle hatása van az emberekre nézve a villanyfénynek? Két diagnózisról már is beszámolhatok.

Önmagamon kezdem ugyanis észrevenni, hogy a holdvilággal kevesebbet törődöm, mint ennek előtte. Ezelőtt mindig tudtam, hogy mikor lesz új hold, elsőnegyed, holdtölte stb. Ma már keveset törődöm ezen dolgokkal. Hiszen ott a villanyfény. Világosság van már a faluban a jó, öreg hold nélkül is. A naptár ott függ a szegen. Irhatom, hogy ma már ritkábban veszem kezeim közé.

Szóval a villanyfény a saját lelkivilágomban, hadat üzent még annak a kicsiny poezisnek is, ami volt bennem ama sápadtképeű holddal kapcsolatban.

De észrevettem valamit a község lakosai között is. Ma már nem igen hallom azt, hogy a keresztutakon kísértetek, lidércek bolyonganának. A fény, a világosság hadat üzent a kísérteteknek is.

Igy van ez, hiába! A technika óriási hatalom. A technika valósággal átforgalmazza egyeseket, nemzedékeket, népeket, fajokat gondolkozását, lelkivilágát. Előbb jött az iránytű, a könyvnyomtatás s azután jött a reformáció.

Hiszen a rádió is kezdi már sejtetni azt a hatást, amelyet el is fog érni már a közel jövőben. Enyhíteni fogja például a honvágy kínjait, szenvedéseit a messze földre elvándorolt emberek szívében. A rádió zenéje — legalább az én szerény felfogásom szerint — a kivándorlás muzsikája. Kísérőtársai a repülőgép és az automobil. A rádió már is egy felelet a túlnépesedés problémájának a megfejtésére.

Óh, bizony, a haladó, fejlődő technika ma már lépten-nyomon döngeti az egyház, az állam és a társadalom életének kapuit.

Jó lesz egy kicsit vigyáznunk, hogy a technika által létrehívott óriási gyárak súlyos pórölyei, agyon ne csapják ezt a jobb sorsra érdemes, ezereztendős nemzetet.

A jövőben Isten kegyelméből folytatjuk. A viszontlátásra!

Baráth Imre.

Kérjük, adjunk árvabélyeget!

Egy kis egyháztörténet

(Historikusok figyelmébe.)

Tengeritörés járta a minap s egy baptista emberre akadtam. Csak természetes, hogy beszédbe elegyedtem vele s igyekeztem előtte olyan dolgokat megvilágosítani, amiről ő sohasem, vagy helytelenül hall.

Úgy vannak vele, hogy sok olyan bibliai helyet ismernek, amely az ő tételeiket igazolja, de figyelmük nincsen felköltve azon versek iránt, amelyek zavarnak vagy rontanak az ő okoskodásukat és rendszerüket.

Legtájékozatlanabbak, szinte analfabéták az egyháztörténetben.

Például, amikor bibliai és egyháztörténeti alapon beszéltem előtte a gyermek-keresztségről és a református egyház álláspontjáról, a Bibliából nem is idézgetett, de igen zavarosan előadta, hogy X. Y. testvér (az ő prédikátoruk) azt mondta nekik, hogy valamikor a reformátusok is csak felnőtteket kereszteltek, de volt egyszer egy király, aki valamit csak úgy engedett meg nekik (t. i. a reformátusoknak), ha ennyien, meg ennyien lesznek. Noshát, akkor aztán a reformátusok megkeresztelték a gyermekeket is és így annyian lettek, amennyinek a király követelte...

Ez csak egyszerű és világos magyarázata, ugy-e annak, hogy miért is van a református egyházban gyermek-keresztség??...

De hát, hogy nem tanították ezt nekünk az egyháztörténetben??...

Most pedig már nem tréfából, hanem igazán szeretném tudni, mi alapja van ennek a mesének? Honnan vesznek, vagy hogy mernek ilyeneket beadni egyszerű, könnyen hívő, hiszékeny embereknek? Elvégre a magyarországi baptizmusnak nagy ambíciója az, hogy komolyan vegyünk, de az effélékkel ezt a célt bajosan fogják elérni.

Az ő egyszerű híveik azt is elhiszik nekik, hogy a reformáció idejében a *református egyház* volt megromolva, éppen úgy, mint most is, míg Luther és Kálvin „hívő” egyházzá nem tették, de mi az ilyenekért nem tudunk rokonszenvezni velük idehaza.

Nem szólok a külföldi, angliai és amerikai nagy baptista egyházakról, akikkel e lapok szerkesztő tulajdonosával egyetértve, én is szeretnék jóban lenni, de a hazaiak meg tiszteljenek meg bennünket azzal, hogy rólunk csak igazat tanítsanak és bennünket ne bántsanak.

Úgy velük is jól lehetünk...

Kósa Béla.

Mi is az az árvabélyegakció?

Ad memoriam hozzuk ezt a kérdést olvasóink elé, mint a szó szoros értelemben vett róneszánszát egy áldásos ügy áldatlan pályafutásának. Letisztogatjuk most ezt a kérdést — mint poros aktát, vagy régmúlt nagy akarás-

nak fájdalmas emlékét —, letisztogatjuk feledéstől, közönytől, hogy kristályos ragyogásban csilloghasson egy ügy, amit Isten áldott — de, mint legtöbbször — ember elveszejtett... vagy — helyesebben — veszteget.

Tehát ad memoriam : 1928 június havában az ORLE elnöksége, Horthy István Ónagyméltóságának hathatós támogatásával, a református lelkészek, tanárok, tanítók árváinak, általában a református vallású tanuló ifjaknak elősegítésére építendő „Főiskolai Kálvineum” érdekében egy körlevelet adott ki, melyben az építendő Kálvineum javára *bélyegakció* megindítását jelzi, illetve annak pártolását propagálja. Az akció lényege — s annak történelme — a következő: kisebb-nagyobb címletű, a debreceni Nagytemplom homlokzati képét viselő bélyegeket nyomattak. Ezeket 1100 egyháznak megküldötték, azzal a kéréssel, hogy *minden olyan okmányra, iratra, levélre ragasztassék, amelyek közvetlenül egyházunk tagjainak kezeihez a lelkészek, tanárok, tanítók által szolgáltatnak ki.* Hogy azután hova, milyen címletű bélyeg ragasztassék fel, azt a bélyeg kiszolgáltatójának jó lelkiismerete szabja meg.

Ez volna nagy vonásokban az „ORLE Kálvineum Bélyegakció” lényege. Szent nagyotakarás, aminél csak a „keveset szorít” a nagyobb... A felhívással együtt mintegy 1100 egyház kapta meg a bélyegeket. Ezek közül 250 felbontatlanul visszaküldötte, a maradék 850 egyházból pedig egy év leforgása alatt 98 egyháztól futott be kisebb-nagyobb összeg. Ettől a 98 egyháztól is — még így is — 3200 P jött be, ami azt bizonyítja, hogyha minden egyház havonta átlag csak 1—2 pengőt gyűjtene, úgy ez havonta 1100—2200 pengőt eredményezne; ami pedig igazán nem terhelne túl sem az adakozókat, sem az adminisztrálókat.

Elszomorító az a közönyösség, vagy nem is tudjuk, hogy lehetne nevezni, amivel ezt az ügyet egyházi funkcionáriusaink kezelik! — Pedig az anyagi siker kizárólag azon fordul meg, hogy nevezettek mily mértékben karolják fel ezt az ügyet, amellyel elsősorban *a saját gyermekeik sorsáról gondoskodnának.*

És hát közömbös lehet nekünk saját gyermekeink sorsa?... Ez a „röneszánusz” is csak pusztában elhangzó szó lesz?!

Tiszapolgári lelkészi beiktatás.

A lelkészi szolgálat megbecsülésének igen kedves bizonyosságát adták a tiszalöki református egyház, a község és a járás vezető emberei a november 24-én történt polgári lelkészbeiktatás alkalmával. Mikó Sándor mint esperesi káplán négy esztendőn keresztül Tiszalökön működött és most, amikor egyhangú meghívás útján polgári lelkészül választatott és Tiszalököt elhagyta, az állomásra nagytömegben kísérték ki a gyülekezet és a jókívánság özönével, öszirózsa

csokrokkal és könnyes szemekkel búcsúztak a kintlevő egyháztagek a távozó ifjú lelképásztortól. A gyülekezet szeretetének ezen megnyilatkozása után kedves bizonyágtétel volt a Mikó Sándor működése mellett, hogy a nov. hó 24-én tartott beiktatásra Tiszalökről egész küldöttség ment át Polgárra. Dr. Kubassy Béla főszolgabíró, Kiss György járásbírósi elnök, dr. Pöpl Sándor tb. főszolgabíró, dr. Benyó Bertalan szolgabíró, dr. Fekesházy László közig. gyakornok, dr. Göllner Gusztáv ügyvéd, Despoth László járási állatorvos, Varga András községi főjegyző, Szécsi Géza községi jegyző, Szentesi Bálint községi pénztárnok, Béni József református gondnok, számos presbiter és egyháztage és az egyházmegye részéről Szomjas Gusztáv egyházmegyei gondnok és Bartha László esperes. A 15 ezer római katolikus hívő között szétosztottan élő, 746 lelket számláló kicsiny és szegény gyülekezet a könnyekig meghatva élte át a lelkészbeiktatás bensőséges, ünnepélyes mozzanatait, kicsiségük és szegénységük érzetében is édes biztatásként tükröződött vissza tekintükben a gályarabság szenvedései között is erőt adó, boldogító bizonyágtétel: „Erős várunk nekünk az Isten!” Beiktatás után 200 teritékes szeretetvendégségen folyt az ismerkedés tovább, a más felekezethez tartozók és a politikai község és társadalom vezetőinek és képviselőinek kedves részvételével. A résztvevők az ünnepről mindnyájan azzal oszlottak széjjel, hogy az eltelt nap életüknek áldott, lelkiekben gazdag napja volt.

Nem minden tanulságnélküli dolog az sem, éppen a lelkészi szolgálat megbecsülése kérdésénél, hogy amikor 23-án délelőtt Mikó Sándor Tiszalökről eltávozott, az egyháztagek az iránt érdeklődtek, hogy ha 24-én a beiktatásra én is elmegyek, ki fogja végezni a vasárnapi istentiszteletet. Megnyugtató közöltem velük, hogy Bíró Sándor, az új segédlelkész társam, aki a délutáni vonattal érkezik. Másnap haza érkezve, Bíró Sándor jóleső örömmel jelentette, hogy kedves meglepetésben volt része; az állomáson a gyülekezet tagjai fogadták üdvözlő beszéddel, virágcsokrokkal és a paróchiáig elkísérték. A legszebb a dologban, hogy erre az illetők senkitől sem nyertek megbízatást, ez a tény a példaszerűen tiszta és mély vallásos lelkiület és a lelkészi szolgálat megbecsülésének legtermészetesebb megnyilatkozása volt!

Sokszor írhattam volna már gyülekezetemről és állíthattam volna őket az igazi keresztyéni és valláserkölcsi élet, a buzgóság és áldozatkészség példájául minden más egyház számára, mert ma sem ismerem vallásosabbat, erkölcsösebbet, buzgóbbat és adakozóbbat, de nem akartam rólok írni, hiszen a környékeliek úgy is tudják, a messzeblakók meg talán kételkedve fogadnák. A fentiek után csak annyit írok erről a lelkészi szolgálatot megbecsülő és Istenházt szerető tiszalöki gyülekezetéről, hogy 1925—26-ban paróchiát épített, 1927-ben a templomot,

tornyot renováltatta, ez évben pedig kettős iskolai épületet 60 ezer pengő költséggel emelre húzott és négy új tantermet épített és négy új tanítói állást szervezett. Itteni pásztorkodásom ideje alatt három tanerős iskoláját nyolc tanerőre fejlesztette. Az igaz, hogy én magam is hét gyermeket nevelgetek a jóságos Isten áldó kegyelme folytán! Ha elgondolkozom gyülekezetem egyházi, családi, társadalmi élete és áldozatkészsége felett, végig már több mint egy negyedszázadon keresztül, tünődésem mindig azzal zárom: „én hiszek Magyarország fel-támadásában!”

Tiszalök, 1929 dec. 10.

Bartha László,
esperes.

Irodalom

Csekme Ferenc: Képek a parókhiáról. Negyedik kötet. *Benkó-nyomda, Marosvásárhely, 1929. 8° 192 lap. Ára 120 Leu. Megrendelhető a szerzőtől lapunk útján is.* (Szerző címe Gornesti-Gernyeszeg, Jud. Mures.)

Ez a negyedik kötet is igazi Csekme: aranyos humor, néha enyhe, jótékony sarkasmussal elegy, megkapóan, szinte gyermeketegül optimista élet- és világfelfogás, emberek és dolgok rajzolásában a fotografikusan éles és tiszta hűség mellett mélységes, gyöngéd szeretet. Legértékesebb darabja, mely minket tisztántúliakat egy különösen kedves jusson még a rendesnél is közelebről érdekel, mindjárt a legelső: „Szaboleska Mihály Marosfelfaluban”, a tiszaparti születésű és debreceni diák költőnek erdélyi pályakezdéséről szóló drágalátos apró emlékek, mindegyik, mint egy-egy harmatos marosparti mezei virágszál, hű és méltó baráti kéz által szedve édes-szép bokrétába. Legnagyobb élő lelkipásztor-költőnk emberi, lelkipásztori és írói arcképe örökre csonka maradna az utókor számára a Csekme följegyezte, végtelenül finoman jellemző adalékok nélkül. A kötet többi darabjai közül is a tulajdonképpeni „képek a parókhiáról” a legbecsesebbek: erdélyi parókhiák és ekklézsiák, meg a nagyobb egyházi közületek életéből ellesett alakok, jelenetek és mozzanatok, akik és amelyek közül Csekme a vérbeli művész ösztönével tudja mindig a látszólagos jelentéktelenségében is legjellemzőbbet kiválasztani. Művészi alakító ereje nem mindig tart lépést művészi leleményének ezzel a csaknem csalhatatlan ösztönével; de valahogyan az alakítás gyakori formátlanságát ő nála épűgy, mint Baksaynál, már egészen sajátos, egyéni stílusformának érezzük s a világért sem adnók oda valamelyes kinyalt „formatökélyért”, ha ennek az ára esetleg a közvetlenség üde harmatának elillanása volna. Külön értéke a kötetnek egy függeléként közölt rendkívül érdekes és kedves intim Szaboleska-levél, amelyből megtudjuk, hogy a „Képek a parókhiáról” első kötetének (1910) egyik legelső megrendelője éppen maga

Baksay Sándor volt s amint Szaboleska írja: ez „elsősorban azt is jelenti, hogy ennek a mi élő klasszikusunknak jó szeme és kitűnő látása van. Pár hasábnyi mutatványból kiérezte belőled az igazi író-embert.” Megértjük és természetesen találjuk, hogy ez a Baksaytól nyert elismerés Csekme Ferencnek „a világ minden Lipót-rendjénél és király-gyűrűjénél többet ért”. De ugyanezzel az elismeréssel minden magyar református lelkipásztor tartoznék a „Képek a parókhiáról” mesteri ábrázolójának, aki úgyis mint egy alkonyodó nagy magyar lelkipásztori nemzedék egyik legértékesebb, legtisztább, legpápibb lelkű tagja, úgyis mint a református zamatú magyar toll egyik legkiválóbb művésze az egyik legerősebb kapesot kellene, hogy képezze írásaival 5—6 országnak politikailag fájdalmasan szétszaggatott s ma már, sajnos, léleklében is túl a rendén differenciálódni kezdő magyar református lelkészei között. E negyedik és előző harmadik kötetéért a 120—120 Leu, az első kettőért pedig a 60—60 Leu (együttesen megrendelhetők!) igazán olyan csekély ár, amelyet még a mai nagyon súlyos viszonyok között is megér a parókhiánk könyvtárának színlültig magyar és színültig református valódi értékekkel gazdagítása.

ri.

Halottaink

Fiers Elek, a Budapest—tiszviselőtelepi egyházzész országos nevű lelkipásztor, a modern magyar református igehirdetői és pásztori típus egyik legértékesebb és legjellegzetesebb képviselője f. hó 8-án, 43 éves korában az Úr-hoz költözött. Az eredetileg tanítói pályán működött drága testvérünk a háború alatt és az azt követő legnehezebb időkben tünt fel először, mint lelkeket rázó hatalmas szavú evangelizátor és mint páratlanul erélyes és praktikus gyülekezetszervező. Budapest egyházi életének egyik legáldottabb kovásza volt, akitől ébresztő megtisztító és tettereserkentő hatások szüntelen sora áradt ki. A budapesti egyházi életnek a háború után bekövetkezett újabb hatalmas fellendülésében és öntudatgyarapodásában néhány kongeniális munka- és bajtársával oroszán-része volt. Felörlő pesti munkája mellett ráért országszerte is gyújtóbeszédeivel, foglyulejtő bizonyágtételeivel hatalmasan szolgálni az evangélium és a református egyházi ébredés ügyét. Munkájával a tisztántúli egyházkerületnek, különösen Debrecennek is sok ízben felejt-hetetlenül szolgált. Debrecenhez különben benső rokoni kötelékek is fűzték hozzá méltó, erőlelkű hitvese, Soltész Irén révén. Mint egyházi író is a legeredetibbek közé tartozott. A szálfatermetű, megnyerően derűs kedélyű, testi-lelki egészségtől sugárzó férfinak mindenki hosszú életet és munkát jósolt, de az Úr másképp rendelkezett. Körülbelül egy év óta kínos betegség csiráját hordta magában, amelyet emberfeletti erővel titkolt és küzdött le pihenést nem ismerő

munkája közben. Végre elkerülhetlenné vált a súlyos műtét, amely azonban már későn jött. Testvéri imádságaink szállanak a Kegyelem trónusához özvegyéért, négy szép kis fiáért és elárvult gyülekezetéért. Az életéhez hasonlóan legyen áldás az emléke is. *ri.*

Különfélék

A Kormányzó úr nevenapja alkalmából december hó 6-án d. e. 9 órakor ünnepélyes istentisztelet volt a Nagytemplomban, melyet dr. Baltazár Dezső püspök végzett. Az istentiszteleten résztvettek az egyházi-polgári- és katonai hatóságok egyaránt. Mi is Isten áldását kérjük Kormányzó urunkra, hogy vezethesse a biztos kikötőbe nemzetünk vihartépett, megszakgatott hajóját.

A kollégiumi Kántus 1929 december hó 15-én d. u. 5 órakor a kollégium dísztermében Jámbor Ferenc kegyes alapító emlékére ünnepélyt rendez. A Kántus gyászéneke után megnyitóbeszédet tart dr. Szentpéteri Kun Béla, a Kántus felügyelőtanára. Szaval Ladányi Imre IV. é. hittanhallgató. Játszik a református főgimnázium zenekara. Előadást tart Soós Béla főgimn. tanár. Vigszavalatot ad elő Kállay Imre. I. é. hittanhallgató. Magyar nótákat játszik a Kántus zenekara. A Kántus öt számmal szerepel.

Az Ispotály-templomban nagyszabású vallásos ünnepély volt december hó 8-án. A vallásos ünnepélyen imádkozott Felker János lelkész, kátét magyarázott Szabó Gyula segédlelkész. Szavalt Szűcs Endre hittanhallgató. Énekelt Károlyi Dezsőné. Záróimádságot mondott Molnár Ferenc lelkész.

A Kossuth uccai egyházrészben advent első hetével megkezdődött a téli munka. — Minden szerda délután a régi Dóczy-intézet nagytermében bibliaóra van. Mint a multban, úgy most is ezek a bibliaórák igen nagy látogatottságnak örvendenek. A munkát Baja M. lelkész és Madar Zoltán segédlelkész végzik.

Fogház-misszió. A debreceni törvényszéki fogház református vallású rabjait a debreceni egyház hetenként két istentisztelettel és bibliaórákkal részesíti lelkigondozásban. A fogház-misszió Karácsonykor a rabok részére ünnepélyt rendez, amikor a Szeretet nagy ünnepén a rabokat megajándékozzák. A rendkívül nagy fontosságú munka vezetője Uray Sándor lelkész.

A m. kir. debreceni protestáns katonai egyházközség december hó 13-án a vegyesdandár tisztikaszinójának dísztermében vallásos ünnepélyt rendezett. Imádkozott Wolf Lajos evangélikus lelkész. Énekelt a helyőrségi altiszti énekkar. Bibliát magyarázott Soltész Elemér protestáns tábori püspök. Ima a Portici-néma című operából. Előadta Musza Ferenc hitoktató lelkész. Bethlen Gábor emlékezete cím-

mel előadást tartott Darabos Balázs m. kir. százados. A lélekemelő vallásos ünnepély a Himnusz magasztos hangjaival ért véget. — Az ünnepély megrendezésén vitéz Toókos Gyula ezredes, a debreceni protestáns katonai egyházközség felügyelője, valamint vitéz Huszár Endre tábori lelkész-százados és Wolf Lajos tábori lelkész fáradoztak.

A Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete december 15-én d. e. 10 órakor a kis-templomi 9 órás istentisztelet után, amelyet dr. Baltazár Dezső püspök végez, közgyűlést tart.

Csicsón Kur Géza lelkész felesége két-szólamú női énekkart vezet.

Lelkészmeghívás. A gyulai református gyülekezet lemondás folytán megüresedett lelkészi állására egyhangúlag Harsányi Pál gyomai lelkészt, békésbánáti esperest hívta meg.

A hódmezővásárhelyi egyház presbiteriuma Seress Béla s.-lelkészt, a debreceni kollégium volt széniorát rendes hitoktató lelkésszé választotta.

Lelkészi csere. Szabó Gyula vásárosnaményi és Kelemen Gyula tizzaszalkai lelkészek lelkészi állomásaikat elcserélték. Mindkét lelkész ünnepélyes beiktatása december hó 1-én történt.

A pápai református kollégium 400 éves fennállásának jubileumát előkészítőbizottság dr. Antal Géza püspök elnöklete alatt értekezletet tartott. Az értekezlet elhatározta, hogy a főiskola történetére vonatkozó forrásgyűjteményeket publikálja, megírhatja a főiskola alapítójának Mándi Márton István professzornak életrajzát s a főiskola népies történetét. Ezt a munkát dr. Tóth Endre és dr. Trocsányi Dezső theologiai tanárok, valamint Lampérth Géza az országos nevű költő végzik. A jubileumi ünnepet 1931 szeptember havában tartják meg.

A szatmári Lorántffy Zsuzsánna Egyesület december hó 15-én tea-estélyt rendez.

Nemesszivű adakozók. Az új soproni gyülekezet templomának felavatása alkalmával egy tanár a nehéz anyagi helyzetben levő egyház munkájára egyhavi fizetését, egy kézműves munkás pedig mindenkeresetének 10%-át ajánlották fel. A jókedvű adakozókat szereti az Isten.

Pápa város képviselőtestülete dr. Antal Géza dunántúli püspököt, a polgárság érdekében kifejtett áldásos tevékenységének elismerésül, december hó 8-án tartott díszközgyűlésén a város díszpolgárává választotta. Pápa város részéről ez a kitüntetés utoljára Jókai Mórt érte.

Az elszakított bihari egyházmegye közgyűlése kimondotta, hogy ahol a temető a református egyház nevében van, ott még más-vallásúaknak is tilos a sírok kivilágítása.

Úrvacsorai különkelyhek. A szegedi egyház presbiteriuma dec. hó 3-án tartott gyűlésén kimondotta, hogy a közös kehely mellett

az úrvacsorai bort külön kehelyből is vehetik a hívek. A különkelyheket az egyház szerzi be megfelelő számban.

A pápai Főiskolai Képzőtársulat felelevenítette azt a régi szép szokását, hogy a képzőtársulat tisztviselői tisztüket székfoglaló értekezéssel foglalják el.

Egyházi dalárda szervezése folyik Debrecenben. A dalárda főleg a temetéseken énekelne s ezáltal a gyülekezeti ének fejlesztését nagyban elősegítené.

A piacuceai egyházzrészben december hó 5-én német esti tanfolyam nyílt meg. A tanfolyam teljesen ingyenes.

Magyarnyelvű istentisztelet Bécsben. Az egykori császárvárosban ma is sok magyar él, akik között nagy számmal vannak reformátusok is. A magyar református egyház egyetemes konventje magára vette ezeknek az idegenbeszakadtaknak is a lelkigondozását és megbízta Incze Gábor budapesti vallástanító lelkészt, hogy havonta egyszer Bécsbe utazzék és az osztrák reformátusok szívességéből átengedett templomban (I., Dorotheer Gasse 16.) magyarnyelvű istentiszteletet végezzen. Az első istentisztelet karácsony másodnapján (dec. 26-án) d. u. 5 órakor lesz. Arra kérjük olvasóinkat, akiknek vannak bécsi református, vagy evangélikus magyar ismerőseik, rokonaik, hogy hívják fel azok figyelmét a karácsonkor tartandó magyarnyelvű istentiszteletre.

Nagy szenzációja lesz az idei karácsonyi könyvpiacnak „A Református Diák” most meginduló ifjúsági könyvsorozat első kötete: *dr. Karácsony Sándor „A tanulás mesterfogásai”* című könyve, amely a napokban hagyja el a sajtót. Minden iskolának, nevelőnek, szülőnek és diáknak már most felhívjuk a figyelmét erre az ifjúsági irodalmunkban eddig páratlanul álló könyvre.

Megrendelhető a Református Középiskolai Missziói Bizottság központi irodájában: Budapest, IV., Fővám tér 3. II/6.

Templomszentelés volt Barcikán. Ugyanott és Hejőcsabán harangszentelés.

A ruszinszkiói egyházkerületnek iratterjesztése is van.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
4299—1929.

Pályázat

a mikepéresi lelkészi állásra. Javadalom díjlevél szerint: 1. Késpénz az egyház pénztárából, évnegyedenként előre fizetve, 280, azaz Kettőszáznyolcvan korona. 2. 15.51 mm., azaz tizenöt métermázsa és 51 kgr. búza, vagy annak évenkénti szeptember 1-ső napi piaci ára. 3. 14.52 mm., azaz tizennégy métermázsa és 52 kgr. rozs, vagy annak évenkénti szeptember 1-ső napi piaci ára. 4. 8.36 mm., azaz nyolc métermázsa és 36 kgr. árpa, vagy annak évenkénti szept.

1-ső napi piaci ára. 5. 4, azaz négy öl kemény tűzifa, természetben beszállítva és felvágva. 6. Egy egész kültelki 32 kat. hold föld természetben, az utánajáró legelőilletőséggel. — 7. 4, azaz négy vékás lucernásföld, természetben. 8. Egy darab egész telek után eső kenderföld. 9. Egy külső veteményeskert használata. — Néhai Sinay Károly földbirtokos által hagyományozott földből 2 hold haszonbére, vagy használata természetben. 11. A 300. sz. telek-jegyzőkönyvben 2027. hrsz. alatti zsellérlegelő-illetőség használata. 12. Kenderesi Mihályné Tóth Rebeka 200 kor. lelkészfizetési alapítványának 8%-os kamatja. 13. A reformáció emlékalap (ezelőtt alapítványi pénztár) kamatjából 2.26 kor., azaz kettő korona és 26 fillér. — 14. Stóla: egyházkerületi rendelet szerint. — 15. Lakás. — Megjegyeztetik, hogy a földek adóját, a 10. pont alatt foglalt hagyományozott 2 hold föld kivételével, az egyház fizeti. — Kötelesség: az összes lelkészi teendők végzése. Az E. T. II. tc. 16. §-a szerint fölszerelt pályázati kérelmek 1930 január hó 6-ig bezárólag, az okmányok visszaküldésére csatolt postabélyeggel, a debreceni egyházmegye esperesi hivatalához: Nagyrábé, Bihar m. küldendő, F. Varga Lajos esperes nevére. Posta: helyben. Az állás, az özvegy- és kegyeleti év leteltével, 1931. év április 24-én foglalandó el. Az özvegyvel kölcsönös megegyezés alapján esetleg előbb is.

Debrecen, 1929 december hó 7.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázati hirdetés

a karcagi református IV., X. és XVII. számú férfitanítói állásokra. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztály, vagy osztályok tanítása, belmissziói munkában segédkezés, egy vasárnapi iskola vezetése. Fizetése: az egyháztól a mindenkori tanítói illetmény 30%-a, fizetéskiegészítő államsegély és törvényszerű laktér. A szükséges okmányokkal és válasz-bélyeggel felszerelt pályázati kérvények 1930 január 2. napjáig adandók be az iskolaszék elnökéhez. Mind a három állás férfitanítói állás s legkésőbb 1930 február 1-én elfoglalandó.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, dísznőölő-kécek, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje
ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAT
m. kir. udvari szállítók
SOPRON.

Harangokat

öntenek a legfinomabb harang-
öntőzetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyít-
ják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb.,
stb., majd legújabban a soproni, celldömölki,
székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és
kaposvári országos kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

**Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egyházak teljes megegyezésére.**

Költségvetések és kiszállások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyártmányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.

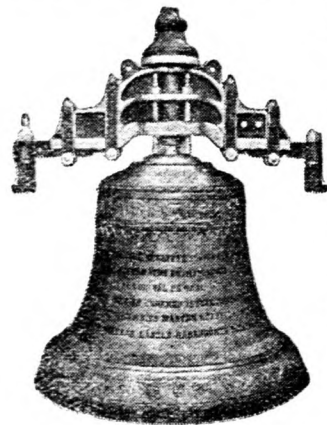
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPAN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi
református egyház részére
készült 1770 kgr.-mos harang.

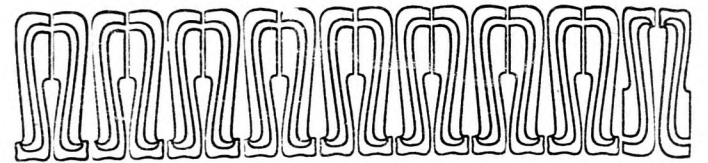
Az 1900. évi párizsi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen
szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1929.

Megjelent!

Megjelent!

A vallástanítási és egyházi énektanítási tanterv és utasítás

a magyarországi református elemi
népiskolák és továbbképző (ismétlő)
iskolák részére.

A református egyetemes konvent hivatalos
kiadványa.

Szállítja 85 fillér bélyegben való
előzetes beküldése ellenében

portómentesen

„Méliusz”

könyvkereskedés

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Telefon 2-70.

